

“Η ΚΥΡΙΑ ΜΟΡΛΙ,, του Πιραντιέλλο

ΣΤΗ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΗΣ μας είναι ο «άλλος» στο πλαίσιο του ήθους μας και τελικά της μοίρας μας. Αυτό παρακολουθούμε με τον Πιραντέλλο στην τριπλεκτή ιστορία της Εύα - Λίνας Μόρλι.

Είμαστε στην Φλωρεντία, στο σπίτι του δικηγόρου Λέλλο Καρπάνι, που συζητά με την Λίνα Μόρλι, κι έχει κάνει μαζί της κι ένα κοριτσάκι, την Τιττή, όταν ο Έξαφανισθείς Φερράντε Μόρλι επιστρέφει από την αφάνεια, ύστερα από δεκαπέντε χρόνων απουσία για να ξαναδεί το γιό του Άλντο, που ναι τώρα ένα μεγάλο αγόρι, ένας ξερηθός, και ανασκάει και τη γυναίκα του την Εύα. Ο Μόρλι, καθώς μαθαίνουμε, είχε Έξαφανισθεί, γιατί χινόκινε να διασώσει σάν υπεύθυνος μιας καταγοήσεως, για την οποία δεν ήταν ο ίδιος ένοχος. Ο Καρπάνι είχε αναλάβει να υπερασπινθή των οικονομικών συμφερόντων της Ευαλίνας. Έτσι συνδέθηκαν. Έτσι άρχισε ο σύνδεσμός τους.

Τη δεύτερη φάση του δράματος, θα την παρακολουθήσουμε στη Ρώμη, στο σπίτι του Φερράντε Μόρλι, που έχει πάει μαζί του και τον γιό του Άλντο. Ακριβώς για να δει το πρώτο παιδί της και για να περάσει μαζί του λίγες μέρες φιλοξενείται εκεί και η Ευαλίνα. Η επίσκεψη αυτή που φαίνεται προς στιγμήν σάν να πρόκειται να ανασυνταχθεί το πρώτο, το παλιό και καθώς βλέπει χανεύει, πολύ εύθυμο οικογενειακό σήμα, δίνει μεγάλη χαρά σε όλους.

Αλλά η δεύτερη αυτή πράξη, όπως πάει να ξαναζήση μαζί με τον παλιό τρόπο ζωής και ο παλιός άνθρωπος μέσα στην Εύα, θα είναι δραχμία ανάτανλα στη ζωή της Λίνας και η τρίτη πράξη θα μάς φέρει και πάλι στο ανστηρό σπίτι του Καρπάνι στην Φλωρεντία, όπου η Εύα κι ο Άλντο θα γιορίσουν κοντά στην μικρή Τιττή που έχει ακόμα ανάγκη από μια μητέρα.

Έχειν που παρακολουθεί ο Πιραντέλλο σ' αυτόν τον καιρό είναι πως η παρουσία του άλλου, που από ένα έντελως έπεισ- διαζω γεγονός μπορεί ν' αλλάξει, ν' αντικατασταθί από... άλλον «άλλον» και με την διαφορά η την πολυμορφία του να διχάση και την προσωπικότητά μας.

Φυσικά ο Πιραντέλλο σκέπτεται και πειραματίζεται πάντα στις αντίκες και στους πόρους της προσωπικότητάς μας που είναι οι πιο εύκαμπτοι, οι πιο θηλυκοί, οι πιο ανοιχτοί σε επιδράσεις από τον έξω κόσμο, από τον κόσμο που η κάθε προσωπικότης αναλαμβάνει συνειδητά και άσυνειδητά το έργο να αφομοιώση μέσα της, και φυσικά με συμπρωταγωνιστή πάντα τον «άλλον» σ' αυτόν τον μέγιστον αγώνα.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο «άλλος» μπορεί εν μέρει ή και κυρίως να είναι εκείνος που συνομιλούμε μαζί τους μέσα από τα διδύλια τους, την τέχνη τους, την ποίηση τους ή το στοχασμό τους: μπορεί να είναι ο Όμηρος και οι Ευαγγελιστές, το Βυζάντιο και η Λίνα, ο Διαφωτισμός και ο Παλαδιαμάντης, και ο διχασμός μας μπορεί να κατάγεται και να αναθροσκει από κύριες ρίζες μας βαθιμένες και τρεφόμενες από όλοτα διαφορετικές πηγές μέσα στην παράδοση. Και αυτό το δράμα παρουσιάζουν από την άργασιότητα οι δυνδερκέστεροι ποιηταί του θεάτρου.

Αν έχουμε που μάς πλάθει αυτό που είμαστε είναι το μάτι του συνοφρονισμού γενάρων μας Λίος που έπισκοπεί τη μάχη, αν είναι ο οφθαλμός Κυρίου που χαλκίζει το ήθος μας, αν είναι το μάτι της Αθηνάς Παλλάδος ή της Παναγίας ή αν είναι το μάτι του άλλου συνανθρώπου μας, που είναι στο ίδιο επίπεδο με μας, ή έχουμε που τον τοποθετούμε σε άλλο επίπεδο από μας αν είναι το μάτι των μαρτυρών μας στην ιστορία μας μνήμη ή το μάτι των κατηγορών που βλέπουμε μπροστά μας, αν είναι, μάτι δασκαλίου, μάτι συντρόφου ή ξένου αυτό είναι θέμα μέτρων και σταθμών κάθε εποχής, είναι θέμα του κμέτρου πάντων νοημάτων που τείνει να πιστέψη κάθε σνολός.

Και είναι χαρακτηριστικός μιας εποχής όποιον κπάντων χρημάτων μέτρον άνθρωπος; ο διαχσμός της Ευαλίνας Μόρλι, που έχει την αφετηρία του σε πολώσεις δημιουργημένες από πρόσωπα του άμεσου περιβάλλοντός της, όχι από αξίες των ευρύτερων πλασιών της κοινωνίας όποιον ζή. Αυτό το έδε πρώτος, με τους σοφιστάς, ο Εφραίμης. Στην εποχή μας, που ανέδειξε το θέμα, το επαναλαμβάνει τυφλά το μπουνλάρος. Η άρετή του Πιραντέλλο είναι ότι βλέπει και κρίνει και ξεγγεί και κατατάσσει το φαινόμενο, κάνει την κοινωνιολογία, την φιλοσοφία και την ιστορική κριτική του θεάτρου της εποχής του. Κάνει ένα εμπουλδόρο ο ίδιος, που ξεγγεί, για όποιον θέλει φιλοσοφικά και ιστορικά να το προσεγγίσει, το φαινόμενο εμπουλδόρο.

Οι ρόλοι παίζονται με μαεστρία: Η Άννα Συνοδινού ξέρει να δίνει στη ζωή της χαρούμενης Ρώμης μια ένταση δαχκείας και στην δύχως εκπλήξεις οικογενειακή ζωή της Φλωρεντίας βάθος

“Η Άννα Συνοδινού στα δύο πρόσωπα της κυρίας Μόρλι — Κύριος Μόρλι ο Θάνας Κωτσόπουλος.

(Σκίτσο της Έλλης Σολομωνίδη - Μπαλάνου)

στοργής. Ο Θάνας Κωτσόπουλος έναρχνώνει με λάμψη τον προεξάρχοντα της ευχίας Φερράντε Μόρλι, και ο Ανκορνος Καλέργης με δικανική ανστηρότητα τον ανστηρό Φλωρεντινόν απόστολο του χρόνου, δικηγόρο Λέλλο Καρπάνι.

Η Άννα Ραυτοπούλου ζωντανεύει τέλεια έναν τύπο χειραφετημένης σύζυγος της μικρής, επαρχιακής, άσπιλης Φλωρεντίας. Τον σύζυγο, τον συνεργάτη του Καρπάνι, χαρακτηρίζει με ακρίβεια ο Βαγγέλης Κασάν.

Ο Νικηφόρος Νανέρης έχει γνήσια εφευριστική όρημη και θέρη, που δίνουν τα φτερά που πρέπει στον ρόλο του γιού Άλντο Μόρλι.

Μιά αξιόλογη διανομή περιλαμβάνει ακόμα τον Θάνα Άρώνη, τον Γιώργο Μαρίνο, και τις γραφικές φιγούρες Γιάννα Όλυμπιού και Μυρσίνη Βαντορινάου.

Η σκηνοθεσία είναι υπογεγραμμένη από τον ειδικότερο σκηνοθέτη μας στην πρωταγελική τέχνη, τον Άλέξη Σολομό. Η μετάφραση της Μιράντας Οικονομίδη - Πέτσου έχει θεατρική ρευστότητα.

Τις σκηνογραφίες της Ρένας Γεωργιάδου ζημιώνει το αφηρημένο παιχνίδι της μονοχρωμίας: μοντό καφέ για την άσπιλη ζωή της επαρχιακής Φλωρεντίας και έντονο γαλάζιο για την ελεύθερη ζωή της Ρώμης.

ΑΛΕΞΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ